

Szegedi Törvényszék
2.Mf.20.046/2016/4.

SZEGEDI KÖZIGAZGATÁSI ÉS MUNKAÜGYI BÍRÓSÁG	
1.	
Érk.:	2016 MARCH 07
Példány:	_____ mell: _____
Az ügyiratsz.:	50358/2015/12

A Szegedi Törvényszék a MÁV VDSZSZ Területi Szervezet Jogi Iroda (eljáró jogtanácsos dr. Pusztai Edit 6725 Szeged, Indóház tér 11.) által képviselt **Kurunczi Imre** sz. alatti lakos felperesnek - dr. Milovecz Márk jogtanácsos által képviselt **MÁV Start Zrt.** 1087 Budapest, Könyves Kálmán krt. 54-60. sz. alatti székhelyű alperes ellen - rendkívüli munkavégzés pótléka iránt indított perében a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2015. október 20. napján kelt 5.M.358/2015/9. számú ítélete ellen – melyet a 2015. október 20. napján kelt 5.M.358/2015/10. szám alatti kiegészítő ítélettel kiegészített – az alperes 11. sorszám alatti fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit **h e l y b e n h a g y j a .**

Köteles az alperes Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam javára külön felhívásra megfizetni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A felperes 1994. április 17. napjától áll az alperes, illetőleg annak jogelődei alkalmazásában, melynek során vezető jegyvizsgálóként készenléti jellegű munkakörben, megszakítás nélküli munkarendben dolgozik. Feladata a személyszállító vonatokon az utasok menetjegyeinek, utazási igazolványainak hely- és pótbjegyeinek ellenőrzése.

A felperes által betöltött vezető jegyvizsgáló munkakört az alperes Kollektív Szerződése (a továbbiakban: K SZ) 27. § 3. pontjában foglalt felhatalmazás alapján a MÁV-START Zrt. TSZVI Szeged helyi függeléke minősítette készenléti jellegűnek.

Az alperes a felperest a K SZ 28. § 1. pontja alapján havi munkaidő-keret meghatározásával foglalkoztatja.

Az alperes a munkaidő-beosztást a K SZ 30. § 1. pontja alapján egyhavi időtartamra a megelőző hónap 23. napjáig írásban közli a felperessel.

Az alperes a K SZ 26. § 1. pont h) alpontja alapján a felperesnek a munkaidő-beosztás (vezénylés) alapján a megszakítás nélküli munkarendben történő foglalkoztatásra tekintettel bármely naptári napon elrendelhet munkavégzési kötelezettséget.

Az alperes a felperes részére vasárnapra rendes munkaidő-beosztása esetén a közvetlenül megelőző szombatra rendes munkaidőt osztott be a 2012. évben 4 szombati napra 47,6

szolgálati óra, a 2013. évben 7 szombati napra 96,54 szolgálati óra, a 2014. évben 7 szombati napra 87 szolgálati óra és a 2015. évben 6 szombati napra 71,65 szolgálati óra időtartamban. A felperes az e napokon végzett munkájáért alpbér és a KSZ szerinti műszakpótlék megfizetésében részesült.

A felperes módosított keresetében az alperest elsődlegesen [REDACTED] Ft rendkívüli munkaidőre járó díjazás és [REDACTED] Ft állásidőre járó alpbér és műszakpótlék, valamint ezen összegek után 2014. április 11. napjától járó törvényes késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni.

Arra hivatkozott, hogy az adott szombati napokon rendes munkaidőben való beosztására az Mt. 101. § (3) bekezdésének a megsértésével került sor. E napokon valójában rendkívüli munkaidőben került sor a foglalkoztatására, melyre tekintettel e címen bérpótlék illeti. Jogellenes munkaidő-beosztásából következően csökkent a ledolgozandó óraszám, ezért az így kiesett napokra az Mt. 146. § (1) bekezdése alapján alpbér és az Mt. 147. §-a és a KSZ 54. § 2. és 5. pontja alapján 30 %-os műszakpótlék megfizetése illeti.

Másodlagosan az alperesnek arra való kötelezését kérte, hogy tartózkodjon azon jogellenes magatartástól, hogy a készenléti munkakörben foglalkoztatott munkavállalónak az Mt. 101. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezésekkel ellentétesen szombatra is rendes munkaidőt oszt be akkor, amikor a szombatot követő vasárnapra is rendes munkaidőben kerül beosztásra.

Harmadlagosan annak megállapítását kérte, hogy az alperes a felperest az Mt. 101. § (3) bekezdésének megsértésével jogellenesen foglalkoztatta azokban az esetekben, amikor számára a vasárnapi rendes munkavégzést megelőző szombati napokra rendes munkaidőt osztott be.

Az alperes ellenkérelme a felperes keresetének az elutasítására és perköltségben való marasztalására irányult.

Az elsődleges kereseti kérelem kapcsán arra hivatkozott, hogy az Mt. 135. § (4) bekezdés d) pontja a felperes által betöltött munkakörben lehetőséget biztosít a KSZ-ben az Mt. 101-109. §-ban foglaltaktól való eltérésre. E felhatalmazás alapján a KSZ 26. § 1. pont h) alpontja szerint rendelhető el a felperes számára a megszakítás nélküli munkarendben történő foglalkoztatásra tekintettel bármelyik naptári napon munkavégzési kötelezettség.

Utalt arra, hogy amennyiben a munkaidő-beosztás jogszabályba ütközött, úgy ezen jogellenes utasítást a felperes bármikor megtagadhatta volna, a vezényléseket azonban tudomásul vette és teljesítette.

Az adott napokon végzett munkáért a felperest rendkívüli munkavégzésért járó bérpótlék az Mt. 107. §-ában, valamint a KSZ 40. §-ában foglalt feltételek fennállása hiányában nem illeti meg.

Állásidőre járó díjazás a felperest az Mt. 146. § (1) bekezdése és 147. §-a alapján azért nem illeti meg, mert a havi kötelező óraszám szerinti mértékben a felperes beosztásra került, és ennek megfelelően munkát végzett. Műszakpótlék pedig a KSZ 54. § 2. pontja szerint csak a ténylegesen teljesített munkaidőre jár.

Az alperes a rendkívüli munkavégzésért járó pótlék vonatkozásában a kereset összegszerűségét nem vitatta.

A másodlagos kereseti kérelem kapcsán vitatta, hogy a felperesnek a megjelölt napokra történő munkaidő-beosztására jogellenes módon került volna sor, melynek következtében munkavégzése nem rendes, hanem rendkívüli munkaidőben történő munkavégzésnek minősülne.

Vitatta a megállapítási kereset Pp. 123. §-a szerinti feltételei fennállását.

Az elsőfokú bíróság - kiegészített - ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek ██████████ Ft elmaradt munkabért és ezen összeg után 2014. április 11. napjától a kifizetés napjáig járó, minden naptári félév teljes idejére, az érintett naptári félévet megelőző első napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot, míg ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek ██████████ Ft perköltséget, míg a Magyar Államnak külön felhívásra ██████████ Ft le nem rótt eljárási illetéket. Megállapította, hogy a fennmaradó ██████████ Ft eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában, vizsgálva, hogy az Mt. 135. § (4) bekezdés d) pontjában írt felhatalmazás alapján az alperesi KSZ a felperes által betöltött munkakörben tartalmaz-e eltérést az Mt. 101. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezéstől, arra a következtetésre jutott, hogy az alperes által e körben hivatkozott, a KSZ 26. § 1. pont h) alpontja e vonatkozásban kifejezett, egyértelmű és kétséget kizáróan értelmezhető eltérő rendelkezést nem tartalmaz, ezért a munkáltató jogellenesen járt el akkor, amikor a készenléti jellegű munkakörben foglalkoztatott felperest az Mt. 101. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezésekbe ütköző módon, vasárnapra történő rendes munkaidőre való beosztása esetén az azt közvetlenül megelőző szombati napra is rendes munkaidőre osztotta be.

Megállapította, hogy az alperes e napokon úgy rendelt el munkavégzési kötelezettséget a felperes számára, hogy pihenő idejét tolthette volna, ezért a pihenő időben elrendelt munkavégzésért a felperest megilleti a rendkívüli munkavégzésért járó pótlék.

Az állásidőre járó alapbér iránti követelést az Mt. 146. §-a, valamint a KSZ 35. §-a alapján alaptalannak találta, értékelve, hogy a felperes számára kötelezően előírt és a munkaidő-keret formájában teljesítendő kötelező óraszám a szombati napokra történő jogellenes munkaidő-beosztásra tekintettel nem csökkent, mert az Mt. 101. § (3) bekezdése szerinti munkaidő-beosztás esetén e szombati napokon pihenőidejét töltötte volna és az egyébként más napokon kiadott pihenőnapon kellett volna ezen időtartamokat ledolgoznia. A felperes az őt megillető pihenőnapokat megkapta, melynek következtében jogellenes munkaidő-beosztása alapján a havi munkaidő-kereten belül nem a perrel érintett szombati napokon, hanem más napokon töltötte pihenőidejét. Az alperes a felperes beosztás szerinti munkaidőben való foglalkoztatási kötelezettségének eleget tett.

A műszakpótlék iránti igény tárgyában az Mt. 141. §-a, valamint a KSZ 54. § 2. pontja alapján, figyelemmel arra, hogy a hivatkozott szombati napok miatt „kieső” napokra a felperest állásidőre járó díjazás nem illeti meg, így ténylegesen teljesített munkaidő sem keletkezhetett, munkavégzésre nem került sor, ezért a felperes műszakpótlékre sem jogosult. Utalt arra, hogy a felek egyező nyilatkozatai szerint a felperes a szombati napokon történő munkavégzésért alapbérét és műszakpótlékát is kézhez kapta.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság az elsődleges kereseti kérelmet részben megalapozottnak találta, ezért a másodlagos és harmadlagos kereseti kérelmet már érdemben nem vizsgálva, azokat megalapozatlannak minősítette.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes élt fellebbezéssel elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a részbeni megváltoztatása és a felperes keresetének teljes egészében való elutasítása és perköltség megfizetésében való marasztalása, míg másodlagosan a marasztalási összeg ██████████ Ft-ra való leszállítása iránt.

Perbeli nyilatkozatait változatlanul fenntartva kiemelte, hogy a KSZ 26. § 1. pont h) alpontja 2012. július 1-jét megelőzően és azt követően is megfelelő eltérést jelent valamennyi

megszakítás nélküli munkarendben foglalkoztatott munkavállaló esetében, függetlenül attól, hogy készenléti jellegű munkakörben kerül-e sor foglalkoztatásukra. Az eltérés lényege, hogy a megszakítás nélküli munkarendben foglalkoztatott munkavállalók esetében lehetővé teszi az év bármely napján rendes munkaidőben történő foglalkoztatásukat. Az Mt. 101. § (3) bekezdésének általános szabályához képest az Mt. 135. § (4) bekezdés d) pontján alapuló KSZ 26. § 1. pont h) alpontja speciális szabály, ezért az alkalmazandó. Álláspontja szerint a megszakítás nélküli munkarend szabályainak a készenléti jellegű munkakörre vonatkozó szabályokhoz viszonyított elsőbbségét támasztja alá a vasárnapi pótlék szabályozása is. Hangsúlyozta, hogy a KSZ 54. § 2. pontja a bármely naptári napon történő foglalkoztatás ellentételezéseként a megszakítás nélküli munkarendben foglalkoztatott munkavállalók esetében a teljes munkában töltött időre 30 %-os bérpótlék megfizetését írja elő.

Ellenkező értelmezés esetén a felperes munkaidő-beosztásának az elkészítésére jogszabályba ütköző módon került sor, a felperes azonban ezen jogellenes utasítást tudomásul vette és teljesítette. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy e munkavégzés a törvényben és a KSZ-ben meghatározott feltételek hiányában rendkívüli munkavégzésnek minősülne és a felperes ezek szerinti többletdíjazásra tarthatna igényt. Kiemelte, hogy az Mt. 135. § (4) bekezdés d) pontjában írt felhatalmazás alapján rendkívüli munkaidőnek a KSZ 40. § 1. pontjában felsoroltak minősülnek, ezért a felperes is csak e körben válhat jogosulttá a rendkívüli munkavégzésre tekintettel járó pótlékre.

Megjegyezte, hogy a felperes nem hivatkozott arra, hogy őt az alperes jogellenes magatartásából kifolyólag kár érte volna, és annak mértékére bizonyítást sem ajánlott fel, egyebekben pedig kárenyhítési kötelezettségének sem tett eleget (jogellenes munkáltatói utasítás megtagadása, általános együttműködési, tájékoztatási kötelezettség).

Másodlagos fellebbezési kérelme tárgyában arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság azon megállapításából következően, hogy – az alperes a megjelölt időtartamokban úgy rendelt el munkavégzési kötelezettséget a felperes számára, hogy ő egyébként a pihenő idejét tölthette volna – a felperest nem a KSZ 41. §-a szerinti, a rendkívüli munkavégzés díjazásaként járó pótlék, hanem az Mt. 143. §-a szerinti, a rendkívüli munkaidőre járó díjazás szerinti pótlék illeti a szabadidő biztosítására tekintettel 50 %-os mértékben, ██████████ Ft összegben.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyására irányult.

Hangsúlyozta, hogy a KSZ 26. § 1. pont h) alpontja alapján a készenléti jellegű munkakörben foglalkoztatottak részére nem rendelhető el szombaton rendes munkavégzés, ha az azt követlenül követő vasárnapra a munkáltató rendes munkaidőt osztott be. Az Mt. 101. § (3) bekezdése szerinti kivételt illetően nem a megszakítás nélküli munkarendnek, hanem a készenléti jellegű munkakörben történő foglalkoztatásnak van jelentősége. Utalt arra, hogy az alperesi KSZ sem kifejezett konkrét rendelkezésként, sem bármilyen más formában nem tartalmaz az Mt. 101. § (3) bekezdésétől eltérő szabályozást. A KSZ 26. § 1. pont h) alpontja az értelmező rendelkezések körében a megszakítás nélküli munkarend fogalom meghatározása és nem a készenléti jellegű munkakörben dolgozó munkavállalók Mt. 101. § (3) bekezdésétől eltérő foglalkoztatására felhatalmazást adó rendelkezés. Mindezek alapján a felperes megjelölt szombati napokon történő munkavégzése rendkívüli munkavégzés volt, melyért részére a KSZ 41. § 1. pontja szerinti, a rendkívüli munkavégzés díjazásaként járó sávosan emelkedő mértékű pótlék jár. Hangsúlyozta, hogy a munkavállaló a ténylegesen végzett munkája alapján járó díjazásra jogosult. Tekintettel arra, hogy a perbeli szombatokra rendes munkaidő nem volt beosztható, ezért a felperes ezen napokon ténylegesen teljesített munkája rendkívüli munkavégzés, melyért rendkívüli munkavégzésért járó pótlék illeti. A

rendkívüli munkaidő elrendelésének jogellenessége pedig a munkavállaló díjazásra való jogosultságát nem érinti.

Az alperes fellebbezése a l a p t a l a n .

Az elsőfokú bíróság a jogvita releváns elbírálásához szükséges tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével helyesen állapította meg, és abból helytálló jogi következtetésre jutott, ezért ítélete érdemben is helyes, melyet a másodfokú bíróság a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az alábbi indokolásbeli kiegészítéssel helybenhagyott.

A fellebbezésre tekintettel kiemeli a másodfokú bíróság, hogy a perben a másod-, harmadlagos kereseti kérelmek nem, kizárólag az képezte vizsgálat tárgyát, hogy a vezetői jegyvizsgálóként készenléti jellegű munkakörben megszakítás nélküli munkarendben munkát végző felperesnek az Mt. 101. § (3) bekezdésében foglalt tiltó rendelkezés ellenére az Mt. 135. § (4) bekezdés d) pontja szerinti felhatalmazás alapján az alperesi KSZ 26. § 1. pont h) alpontja alkalmazásával, ha vasárnapra rendes munkaidőt osztottak be, számára a közvetlenül megelőző szombatra rendes munkaidő be volt-e osztható, és ha nem, akkor a megjelölt szombati napokra milyen díjazás illeti.

Az Mt. 135. § (4) bekezdés d) pontja értelmében KSZ az Mt. 101-109. §-ban foglaltaktól a vasúti személyszállítás, valamint a vasúti árufuvarozás körében utazó, vagy a zavartalan közlekedést biztosító munkakörben foglalkoztatott munkavállaló tekintetében eltérhet.

Az alperes az Mt. 101. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezéstől való eltérés lehetőségét a KSZ 26. § 1. pont h) alpontjában rögzített, a megszakítás nélküli munkarend fogalom meghatározására és értelmezésére alapította, mely szerint „A megszakítás nélküli munkarend: a megszakítás nélkül (éjjel-nappal, szünnap nélkül) üzemelő szolgálati helyen munkában töltött idő, ha a munkavállaló műszakbeosztása rendszeresen változik és részére bármely naptári napon előírható munkavégzési kötelezettség, feltéve, hogy a munkavégzés megfelel az Mt. 90. § a) pont bekezdésében foglalt feltételeknek.”

Kiemelendő, hogy az Mt. 90. § a) pontja a munkáltató megszakítás nélküli tevékenységének a fogalom meghatározása.

Az Mt. 135. § (2) bekezdés a) pontja szerint KSZ a 86-93. §-ban foglaltaktól csak a munkavállaló javára térhet el.

A munkáltató megszakítás nélküli tevékenységének a fogalom meghatározását a törvény nem a munkavállaló munkarendjéhez, hanem a munkáltató sajátos tevékenységéhez köti (az Mt. 80-91. §-ához fűzött miniszteri indokolás).

A készenléti jellegű munkakör fogalmát az Mt. 91. § a) és b) pontja a munkakörbe tartozó feladatok jellegére, a munkakör sajátosságára, a munkavégzés feltételeire tekintettel határozza meg, melytől az Mt. 135. § (2) bekezdés a) pontja értelmében a KSZ szintén csak a munkavállaló javára térhet el.

A fentiekből következően a munkáltató megszakítás nélküli tevékenysége és a munkavállaló által betöltött munkakör készenléti jellege eltérő fogalmak, a munkáltató megszakítás nélküli

tevékenysége körében a munkavállaló nem feltétlenül készenléti jellegű munkakörben végez munkát.

Az Mt. 101. § (3) bekezdése kifejezetten a készenléti jellegű munkakörben foglalkoztatott munkavállalóra nézve tartalmaz rendes munkaidő-beosztását érintően tiltó rendelkezést, függetlenül attól, hogy munkáját a munkáltató megszakítás nélküli tevékenysége keretében végzi-e.

Megjegyzendő, hogy az Mt. 101. § (1) bekezdés c) és e) pontja is külön tartalmaz rendelkezést a megszakítás nélküli tevékenység keretében, valamint a készenléti jellegű munkakörben foglalkoztatott munkavállaló vasárnapi rendes munkaidő-beosztása lehetősége kapcsán.

Mindezek alapján egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság azon értelmezésével, hogy az Mt. 101. § (3) bekezdésében foglaltaktól kifejezett és egyértelmű eltérő rendelkezésként az alperes által hivatkozott, a KSZ 26. § 1. pont h) alpontjában foglalt megszakítás nélküli munkarend fogalom meghatározása nem értelmezhető.

Ezért a KSZ eltérő rendelkezése hiányában a felperes esetében az Mt. 101. § (3) bekezdése alkalmazandó.

Ebből következően a felperes által hivatkozott időtartamok a felperes rendes munkaidőbe való beoszthatósága hiányában rendkívüli munkaidőben való munkavégzésnek minősülnek, mely után a felperest a részére kifizetett alpbér és KSZ szerinti műszakpótlék figyelembevételével a KSZ 41. § 1. pontja szerinti, a rendkívüli munkavégzés díjazásaként járó, sávosan megállapított pótlék összege illeti.

Az alperesi KSZ – figyelemmel az Mt. 165. §-ában foglaltakra – a rendkívüli munkaidőre járó díjazás kapcsán az Mt. 143. §-ában foglaltaktól eltérhetett, ezért a felek közötti elszámolás alapját a KSZ 41. § 1. pontjában rögzítettek képezték.

Mindezek alapján az alperesnek mind az elsődleges, mind a másodlagos fellebbezési kérelme alaptalannak minősült, így fellebbezése sikerre nem vezetett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján viselni köteles az ügy tárgyi költségfeljegyzési jogos volta folytán felmerült, de előzetesen meg nem fizetett fellebbezési eljárás illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46. § (1) bekezdése szerinti mértékben.

A felperes másodfokú perköltség megállapítását nem kérte, ezért arról a másodfokú bíróság a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján nem határozott.

Szeged, 2016. évi február hó 25. napján.

████████████████████
a tanács elnöke

████████████████████
előadó bíró

████████████████████
bíró

A kiadmány hitelül: ████████████████████

